

GRAN KOMMUNE

Erfaringer etter «Hans»

Oversvømmelser og evakuering av husstander

Norsk Vannforening 12.2.2024

Trygve Rognstad

enhetsleder vann og avløp

Gran kommune

GRAN KOMMUNE

Gran kommune

Foto: Sissel Skjervum Bjerkehagen /
avisen Hadeland

- Middels stor kommune sørvest i Innlandet fylke
- 756 km², delt i to av Randsfjorden
- 131 – 812 m.o.h.
- 13.550 innbyggere
- Kommune med begrensede ressurser

GRAN KOMMUNE

Ekstremværet «Hans» i Gran

- 1000-års flom i sidebekker
- 200-års flom i de større vassdragene
- Akutte skader på kommunale veger for 40 mill. kr.
- Store skader på privat eiendom

GRAN KOMMUNE

Forvarselet

- Meteorologisk institutt gikk ut med rødt farevarsel søndag 6.8.23
- Kriseledelsen møtes 7.8. kl. 08:30 og krisestab ble satt kort etter
- Kommunale mannskap ble satt i beredskap
- Ved 14-15-tiden begynte problemene for alvor
- Kommunen ordnet midlertidig bosted for de med behov.
 - Politiet har ansvaret for evakuering og eventuelt EPS

Foto: Sturla Bråten / Gran kommune

Hva skjedde?

- Det var de små bekkene som ga de største problemene
- 33 vassdrag/bekker med behov for akutte tiltak
- Flere boliger truet og beboere ble evakuert
- Jernbane og riksveg 4 ble stengt

Foto: Tore Nyeggen

Foto: Sturla Bråten / Gran kommune

GRAN KOMMUNE

Hvorfor skjedde det?

- Grunnen var mettet med vann fra før, etter 3 uker med mye regn
- Store nedbørsmengder på kort tid
- Bekkene rant over
- Kulverter på offentlig og privat infrastruktur er ikke dimensjonert for en 200-/1000-års flom
- Manglende vedlikehold enkelte steder

GRAN KOMMUNE

Jernbanen

Jaren stasjon under «Hans»

Foto: Gran kommune

GRAN KOMMUNE

Randsfjordferga

- Kommunen er delt i to av Randsfjorden
- Ferga ble satt ut av spill
- Samtidig ble vegforbindelser brutt
- En ansatt fra vann og avløp ble utplassert på vestsida

Tange fergekai

Foto: Elle Sagengen / Gran kommune

Foto: Søndre Land kommune

GRAN KOMMUNE

Randsfjorden

- Når regnet ga seg, steg Randsfjorden til en 200-års flom
- Huseiere langs fjorden ble varslet særskilt av kommunen med SMS
- Brandbu vannbehandlingsanlegg måtte stenges ned
- Befolkningen forsynt fra reservevannkilde

Foto: Martin Dalevoll

Brandbu VBA

Foto: Kenneth Bekkelund / Gran kommune

GRAN KOMMUNE

Gran sentrum og Brandbu sentrum

- Gran og Brandbu sentrum er flomsikkert
- Gran sentrum ble sikret i egenregi med tilskudd fra NVE (2010 og 2016)
- Brandbu sentrum ble sikret av NVE med kommunal egenandel (2022)
- Sikringene holdt, men bare så vidt i Brandbu (dimensjonert for 200-års flom, ble 1000-års flom i sidebekkene)

Eggeelva før og etter «Hans»

Foto: Trygve Rognstad / Gran kommune

Foto: Leif Arne Vesteraas / Gran kommune

GRAN KOMMUNE

SIKRINGSTILTAK VIRKER!

Før

«Hans»

Etter

Brandbu sentrum Vigga

Foto: Gran kommune

Utfordringer

- Sikringstiltak er krevende
 - Flomberegninger, miljøvurderinger, reguleringsplanlegging, avståelse av grunn (ekspropriasjon), gjennomføring
 - Tidkrevende arbeid med store kostnader
- Liten mulighet for enkelteiere av eiendommer å ta tak i problemet alene
- Flere av de 33 bekkene i Gran som forårsaket betydelige skader, har små nedslagsfelt (under 2 ha)

Anbefaling

- Ha gode beredskapsplaner
- Kartlegg flomvegene (ikke bare vassdragene)
 - Søk NVE om midler til kartlegging
- Lag planer for flomsikring der kartleggingen viser behov
 - Ha fokus på biotoptiltak
- Ha god dialog med NVE
- Start grunnerverv tidlig
- Hvis NVE påtar seg flomsikringen; sørg for at de får all mulig bistand
 - Vær på tilbudssiden
 - Bistå i arbeid med eventuelle omlegginger av vann og avløp

GRAN KOMMUNE

Takk for oppmerksomheten

Foto: Karoline Berven / Gran kommune